

Jaarverslag 2020

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Voedselbos D'Ekkers	5
Westakkers	17
Wilgenknotten en andere projecten	25
Financiën, Jaarrekening	27

Inleiding

Voor u ligt het Jaarverslag 2020 van onze Stichting Landschapsbeheer Aa-dal (SLA).

Ook het vrijwilligerswerk van onze circa 70 vrijwilligers heeft danig te lijden gehad onder de maatregelen die dit jaar zijn afgekondigd om het coronavirus in te dammen. Zo hebben we het vorige winterseizoen in maart van dit jaar niet gezamenlijk kunnen afsluiten vanwege de eerste, toen nog intelligente, lockdown. En net voor de Nationale Natuurwerkdag begin november, traditioneel de start van het nieuwe werkseizoen voor onze vrijwilligers, werd de tweede lockdown afgekondigd. Gewapend met de adviezen en protocollen van 'veiligheids'-vrijwilliger Joost van de Pol, hebben we afgelopen maanden gemaaid, muizenruiters gemaakt en is er hard doorgewerkt in het Voedselbos. Zijn we weer begonnen met het knotten van wilgen in het Aa-dal en is er zelfs in samenwerking met de plaatselijke Volkstuinvereniging een heuse boomgaard aangelegd op hun complex aan de Westakkers. Totdat we half december moesten besluiten om alle gezamenlijke activiteiten tot nader bericht volledig stil te leggen. Een bijzonder jaar dus....

Maar intussen is er in datzelfde jaar wél veel en belangrijk praat- en papierwerk verricht. Zo hebben we onder leiding van Albert Zomers dit voorjaar een overeenkomst getekend met de gemeente voor het Voedselbos en heeft Maarten Post, onze nieuwe voorzitter, aan de hand van het voorbeeld van het Voedselbos dit najaar een gelijksoortige overeenkomst getekend voor een natuurlijker inrichting van het gebied Westakkers, grenzend aan het Aa-Dal. In beide gevallen heeft onze Stichting constructief en plezierig samengewerkt met de gemeente Sint-Michielsgestel. De naam van onze Balkumse wijkmakelaar Helma Smolders mag daarbij zeker niet ontbreken.

Met al die plannen zouden we uiteraard graag wat intensiever in gesprek zijn met vrijwilligers en andere geïnteresseerden. Zo kan Ton Smits zeker wat vertellen over zijn plannen om een werkgroep monitoring/ inventarisaties op te zetten. En zitten Albert Zomers en Piet Wientjes altijd vol ideeën die zij zouden willen loslaten op het Voedselbos. Ook kennen we de suggestie om gastsprekers uit te nodigen rond een interessant thema. Wat in het vat zit verzuurt niet, dus dat houdt u allemaal van ons tegoed zo gauw we uit de lockdown komen.

Zo'n 5 jaar geleden heeft een groep enthousiaste dorpsgenoten een stichting in het leven geroepen waarmee zij het vrijwillig landschapsbeheer in Berlicum en omstreken wilde vormgeven. Inmiddels enkele jaren en veel vrijwilligers verder is zij een erkende partner voor gemeente, waterschap en andere eigenaren van lokale natuur en landschap. Dit vraagt ook bestuurlijk om een volgende professionaliseringsstap en zijn we na het inlijven van de nieuwe voorzitter, ook op zoek gegaan naar iemand met kennis en ervaring op het domein van financiën. We hebben die gevonden en zijn erg blij dat Piet Wientjes vanaf komend jaar het bestuur komt versterken.

Laten we hopen dat de handrem er snel weer af kan en we ook buiten het werk weer kunnen oppakken. Immers er liggen nog tientallen bomen en struiken te wachten om geplant te worden aan de Westakkers plus dat er evenveel wilgen snakken naar een volgende knotbeurt. We wensen alle lezers van dit Jaarverslag 2020 een goed, groen en gezond 2021!

In het jaarverslag gaan we uitgebreid in op de activiteiten die zijn ondernomen binnen het Voedselbos D'Ekkers, het gebied De Westakkers en het knotten van Wilgen in het Aa-dal.

Per project wordt ook een verantwoording gegeven van de project-inkomsten en de project-uitgaven. We hebben de overheadkosten bestaande uit bank- en verzekeringskosten, kosten voor catering en overige overheadkosten dit jaar doorberekend aan de drie projecten. Het bestuur heeft daarbij besloten dat te doen via een verhouding van 40%-40%-20% voor respectievelijk Voedselbos, Westakkers en Wilgenknotten.

We sluiten het Jaarverslag af met de Jaarrekening 2020 voor alle activiteiten binnen onze Stichting.

Het Bestuur van de Stichting Landschapsbeheer Aa-dal.

Voedselbos D'Ekkers

Inleiding

Na een jaar van voorbereiding kon voedselbos d'Ekkers in 2020 van start gaan. Het jaar 2019 stond vooral in het teken van overleggen en plannen maken door de werkgroep. Dankzij een subsidie van stichting Het Groene Woud konden de ideeën ook worden omgezet in een concreet projectplan (John Vermeer) en inrichtingsplan (Maikel Kauffman). In deze periode vond ook overleg plaats met betrokken instanties als Brabants Landschap, Waterschap Aa en Maas, stichting Das en Boom, Natuurgroep Gestel en stichting Het Groene Hart. Door de gemeente Sint-Michielsgestel werd een perceel landbouwgrond van 1,8 hectare aan de Westakkers beschikbaar gesteld voor de realisering van het voedselbos. Bovendien stelde de gemeente een bedrag van 9.000 euro beschikbaar om de eerste kosten mee te kunnen voldoen. In laatste maanden van 2019 werd door de gemeente een aanvraag ingediend bij het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant (GOB) in verband met afwaardering van de grond en inrichtingskosten. We zijn de gemeente zeer erkentelijk voor hun medewerking en de ondersteuning door de wijkmakelaar Helma Smolders. Hadden we die niet gekregen dan was er simpelweg, en zeer waarschijnlijk, geen voedselbos geweest.

In de werkgroep werd besloten om geen zelfstandige stichting voor voedselbos d'Ekkers op te richten gezien de administratieve rompslomp zoals vorming bestuur, statuten, eigen rekening etc. Het project voedselbos kon verder onder de vlag van stichting Landschapsbeheer Aa-dal (SLA).

Hieronder volgt een evaluatie van de activiteiten en werkzaamheden gedurende het afgelopen jaar. Het is onmogelijk om alle activiteiten te vermelden, dit is dan ook een poging om de belangrijkste gebeurtenissen weer te geven. Wat betreft de bestedingen is er door de penningmeester een apart overzicht gemaakt voor het voedselbos. Onder het kopje 'financiën' wordt daar nog kort op ingegaan.

Evaluatie 2020

Januari

Met de gemeente wordt een bruikleenovereenkomst afgesloten waarmee een perceel van 1,8 hectare aan de Westakkers in bruikleen wordt gegeven voor de aanleg van een openbaar toegankelijk voedselbos. De overeenkomst geldt voor onbepaalde tijd.

Er wordt een informatie bord ontworpen.

Op 27 januari is er een vergadering van de werkgroep ter voorbereiding van de werkzaamheden.

Februari

Er worden 700 wilgentakken verzaagd welke dienst doen als piketpaaltjes voor de uit te zetten plantcirkels.

Op woensdag 12 februari is de officiële start van voedselbos d'Ekkers met ongeveer 40 gasten. Woordje van wethouder Mathijssen en Albert Zomers. De kinderburgemeester onthulde het mooie concept informatiebord en sprak haar zorgen uit over het milieu.

Boer Peter van Gaal egaliseerde de bodem met paarden en eg wat mooie plaatjes opleverde. De start kreeg veel aandacht in de krant en omroep Brabant.

De weken erna werden de plantcirkels uitgezet en het haagstruweel (730 bomen en struiken) geplant met behulp van vele vrijwilligers van de werkgroep voedselbos en SLA. De leveranciers zijn Harrie v.d. Broek te Dinther en Floris Bomen te Den Dungen

Maart

Deze maand wordt gestart met het inzaaien en inharken van een kruidenrijk grasmengsel in de gedeeltes van het voedselbos die in de toekomst opengebied zullen blijven (weide). De plantcirkels

worden ingezaaid met groenbemesters en bloemen met penwortels. De toekomstige paden worden ingezaaid met gras/klavermengsels. De bedoeling was dat dit ook met veel vrijwilligers zou gebeuren maar inmiddels heeft het Corona virus toegeslagen dus er wordt met minder vrijwilligers tegelijk gewerkt. Maar dan wel gedurende meerdere morgens per week. Dit zal zich zo de rest van het jaar voortzetten.

De geleverde houtsnippers (40m3) worden als mulchlaag verspreid rond de jonge aanplant. De rest dient als bodembedekking voor de toekomstige ontmoetingsplaats en de doorgang van het romantische bos naar het productiebos.

April

Deze maand wordt in kleine groepen van wisselende samenstelling verder gegaan met het inzaaien en inharken van de zaadmengsels.

Alles wat groeit en bloeit, ook het onkruid, laten we in overleg met Maikel gewoon doorgroeien. Dit dient als biomassa en zal de bodemkwaliteit en het bodemleven verbeteren. Inmiddels heeft echter ook de droogte zijn intrede gedaan. Het voorjaar 2020 zal het droogste voorjaar ooit worden.

Met de gemeente wordt een samenwerkingsovereenkomst afgesloten waarin allerlei afspraken tussen gemeente en de stichting Landschapsbeheer Aa dal (SLA) worden vastgelegd.

De gemeente stelt de volledige GOB subsidie beschikbaar voor de aanleg van het voedselbos.

Mei

De droogte houdt aan wat betekent dat het ingezaaide zaad slecht opkomt en behoorlijk wat struiken moeite hebben om te overleven. Voedselbos d'Ekkers ligt op een hoge dekzandrug waardoor de bodem al snel uitdroogt. Een verzoek bij de gemeente om te komen bewateren wordt afgewezen want men moet alle zeilen bijzetten om de 'eigen' laanbomen te redden.

In deze maand wordt gestart met het vormen van de werkgroepjes educatie, communicatie, flora/fauna, monitoring en onderhoud/beheer. Elk groepje krijgt een eigen 'kartrekker'.

De paden worden maandelijks gemaaid met een gehuurde grasmaaimachine.

Juni

Gelukkig, het begint weer te regenen en direct begint er van alles op te komen. Door de werkgroep flora/fauna worden 65 planten geteld waarvan meer dan de helft niet ingezaaid. Ook deze 'wilde' planten (onkruid bestaat niet) zijn belangrijk om de bodem te herstellen. Ook zien we her en der rogge en haver. Gewassen die in een ver verleden overal op de Westakkers geteeld werden.

Ook studenten van de universiteit Wageningen plegen onderzoek op d'Ekkers. Dit maakt deel uit van het nationaal monitoringsprogramma Voedselbossen (Green Deals). 15 Voedselbossen in Nederland doen hieraan gratis mee en 5 betalen voor de deelname.

Bij deze laatste horen wij maar gelukkig heeft waterschap Aa en Maas zich bereid verklaard om de kosten te betalen. Het project loopt 5 jaar en is bedoeld om het belang van voedselbossen te onderzoeken voor wat betreft productie, bodemontwikkeling en milieu.

Het project wordt begeleid door het werkgroepje 'monitoring' en de bedoeling is dat zij allerlei gegevens zelf invoeren in een speciaal daarvoor bestemd programma.

De werkgroep communicatie organiseert een bezoek aan Fruitz for Life in Zeeland. Qua Corona mag dat weer. Sjef van Dongen leidt ons rond door zijn voedselbos en permacultuur tuin. Een inspirerende middag en de deelnemers zijn enthousiast.

Juli

De cursus bosmaaieren wordt door 5 personen met succes gevolgd. SLA hanteert het uitgangspunt dat alleen gecertificeerde vrijwilligers gebruik mogen maken van machines als kettingzagen en bosmaaiers. Vanaf nu worden de paden gemaaid met de inmiddels aangeschafte elektrische bosmaaier. Dit werkt prima in ons voedselbos, stil en schoon.

Aan het eind van de maand wordt begonnen met het maaien van het gehele productiebos met de bosmaaier. Een heel karwei (0,9 hectare) maar wel belangrijk want we willen voorkomen dat het door de vorige pachter ingezaaide Italiaanse raaigras zich uitzaait. Als dit namelijk terug blijft komen, krijgt het kruidenrijk graslandmengsel weinig kans.

Ondertussen bloeit er van alles in de plantcirkels, vooral in het romantische bos. Met name phacelia (bijenbrood-bijenliefde) heeft een enorme aantrekkingskracht op hommels, bijen en vlinders. Deze kunnen ook terecht in de twee insectenhôtels die inmiddels gebouwd zijn.

Augustus

Er worden per plantcirkel in het productiebos, plattegronden gemaakt. Dit zal straks het planten van de juiste bomen op de juiste plaats vergemakkelijken.

Inmiddels is er een zogenoemde overeenkomst Kwalitatieve Verplichting gevestigd bij de notaris. Dit is een voorwaarde bij het verkrijgen van GOB subsidie. In de overeenkomst staat o.a. dat er geen kerende grondbewerking (bijv. ploegen) meer mag worden toegepast.

De gemeente verklaart hiermee dat de bestemming van het perceel van het voedselbos officieel is gewijzigd van landbouwgrond in 'droog bos met productie'.

Door de werkgroep educatie wordt een succesvolle 'wildplukmiddag' georganiseerd. Door iemand met verstand van zaken wordt een rondleiding door het voedselbos gegeven waarbij meerdere wilde planten, bladeren en wortels die er nu al groeien, eetbaar blijken te zijn. Er waren ongeveer 15 deelnemers en na afloop van de rondleiding werd het geplukte ook geconsumeerd. Iedereen heeft het overleefd! Deze maand wordt ook het eerste deel van de watervoorziening geregeld. Vanaf een nabijgelegen pomp worden 2 IBC containers van 1.000 liter gevuld. Hiervoor is 125 meter tuinslang aangeschaft. De bedoeling is echter dat er in de toekomst zoveel mogelijk regenwater wordt opgevangen voor het bewateren van de bomen en struiken. Onttrekking van grondwater zorgt op den duur ook voor een lagere grondwaterstand maar als het niet anders kan zullen we daar op terug moeten vallen. Ook de volkstuinvereniging Berlicum heeft haar medewerking toegezegd als dit nodig mocht zijn.

September

Door fa. van Iersel uit Biezenmortel worden bodemanalyses uitgevoerd. Wat al werd verwacht, blijkt te kloppen. De grond is zeer fosfaatrijk, erg zuur en ook zitten er metalen in. Typische uitkomsten van landbouwgrond die eenzijdig gebruikt is en waar veel drijfmest in is gegaan. We gaan ons best doen om het evenwicht op een zo natuurlijk mogelijke manier te herstellen.

Voor deze maand stond na meer dan een half jaar weer een bijeenkomst gepland voor de gehele werkgroep. Er is wel behoefte om elkaar weer eens te zien en te spreken. Iedereen is nog wel begaan met voedselbos d'Ekkers maar door gebrek aan direct contact i.v.m. Corona is toch een en ander wat verwaterd. Voorwaarde was dat minimaal de helft van de werkgroep zich aan zou melden, dat werd niet gehaald maar ook het virus gooit nu weer roet in het eten en de bijeenkomst wordt afgezegd.

Hoewel we de inzet van machines in het voedselbos tot een minimum willen beperken i.v.m. verdichting van de bodem, is voor het graven van de 105 plantgaten voor de noten- en fruitbomen een graafmachine met bestuurder ingehuurd. Het graven met de schop zou een te grote belasting zijn geweest voor de werkgroep onderhoud/beheer.

We wilden de plantgaten nl. ruim en 50 cm. diep uit laten graven om de eventuele verdichtingslaag te doorbreken. Daarna werd de grond vermengd met schimmelige humus.

Oktober

De palen waar straks de bomen aan worden bevestigd, worden in de plantgaten geplaatst. Doormiddel van de inmiddels bekende rieten stokjes, met witte punt, worden de locaties aangegeven waar volgende maand een deel van het gesneuvelde haagstruweel zal worden vervangen. Dit zijn ongeveer 160 bomen en struiken waaronder 10 grote Elzen (pioniersbomen).

In goed overleg nemen Maikel Kauffman en de werkgroep/SLA afscheid van elkaar. Maikel heeft al eerder aangegeven het erg druk te hebben en bovendien was zijn intentie altijd al om te stoppen met de begeleiding als de werkgroep in staat was om zijn werk over te nemen. Dit is nu het geval en op afstand zal hij de ontwikkelingen op d'Ekkers blijven volgen. Wij zijn Maikel veel dank verschuldigd, zijn heldere ontwerp en inrichtingsplan vormen de basis voor het voedselbos.

Een ander belangrijk iemand die een stapje terug heeft gedaan is de wijkmakelaar Helma Smolders. Ze heeft het druk met allerlei andere projecten en ook door het verplichte thuiswerken i.v.m. Corona is haar werk er niet gemakkelijker op geworden. Zij blijft ons echter volgen en ook is zij voor SLA de contactpersoon voor andere projecten op de Westakkers. Helma was vanaf het begin een belangrijke aanjager voor ons voedselbos en het is maar de vraag of het zonder haar van de grond, of beter uit de grond, zou zijn gekomen. Ook haar zijn we veel dank verschuldigd.

November

Hoera, de noten- en fruitbomen worden geleverd. De leveranciers zijn Floris Bomen in Den Dungen, Arborealis in Wilhelminaoord en de Smallekamp in Nunspeet. In 2 plantdagen worden in totaal 107 bomen geplant door een kleine, maar goed op elkaar ingespeelde, groep vrijwilligers.

De coronaregels zijn verder aangescherpt en SLA heeft een eigen Coronaprotocol opgesteld. Er mag maar een beperkt aantal mensen tegelijk aanwezig zijn zodat meerdere mensen die hadden willen helpen, teleurgesteld moeten worden.

Er worden aanwezigheidslijstjes bijgehouden en er is ontsmettingsmateriaal maar voldoende afstand houden is het belangrijkste advies.

Na een jaar voorbereiding is dit een belangrijke mijlpaal. Deze bomen vormen de basis voor een goed functionerend voedselbos. Het zijn over het algemeen kleine bomen, deze hebben de meeste kans om op de droge zandgrond aan te slaan. Het gaat te ver om hier alle soorten te benoemen maar toch even een kleine greep:

Kruinlaag (hoge bomen): walnoot, hartnoot, tamme kastanje, pecannoot, persimoon, boternoot, suikeresdoorn.

Lage bomen (halfstam): 5 appelrassen, 5 perenrassen, moerbeï, pijnboom, perziken, abrikozen, pruimen, kornoelje, vlier, kersen, amandel.

Op een derde plantdag in november worden 160 stuks haagstruweel geplant, geleverd door Harrie v.d. Broek in Heeswijk-Dinther. Het betreft vooral: meidoorn, sleedoorn, kardinaalsmuts, gelderse roos, hondsroos, hazelaar, wilde peer, egelantier en zwarte els.

Alle bomen en struiken krijgen een mulchlaag van bosstrooisel.

December

Deze maand is na overleg in het SLA bestuur een concept plan voor de inrichting van de ontmoetingsplaats, en de bouw van een overkapping voor wateropvang, voorgelegd aan de afdeling omgevingsrecht van de gemeente. De ruwe schets van de ontmoetingsplaats is, voor op- of aanmerkingen, aan de vrijwilligers van de werkgroep gestuurd. Hierop zijn 5 reacties binnengekomen die mogelijk nog tot aanpassingen gaan leiden. Een professional zal samen met vrijwilligers de uitvoering ter hand nemen.

Er worden 4 gebruikte IBC containers opgehaald bij een bedrijf in Nuenen. We hadden er al 2 en daarmee komt de opvangcapaciteit op 6.000 liter.

Om het water zo effectief mogelijk bij de wortels te krijgen worden er gietranden rond de jonge boompjes geplaatst. Dit is een behoorlijk karwei wat nog enige tijd gaat vragen.

Naar verwachting zal Sjef van Dongen uit Zeeland ons deze maand adviseren over het opbrengen van lavameel en eventueel ook kalk in verband met de hoge zuurgraad van de bodem. Hij kan ook voor de levering van het materiaal zorgen.

Een van de vrijwilligers gaat aan de slag om een constructie te maken waarop de containers kunnen worden geplaatst. Deze wordt ongeveer 60 cm. hoog. Hierdoor wordt de waterdruk wat verhoogd en er ontstaat ruimte voor het opbergen van materiaal waaronder de tuinslangen.

Resumé

Er is het afgelopen jaar heel hard gewerkt door veel mensen. Dat is niet altijd goed te zien geweest in het veld zelf waardoor het gebeurde dat passanten vroegen waar het voedselbos nu eigenlijk was terwijl ze er middenin stonden! Nu echter de eerste bomen, met boompalen, zijn geplant beginnen de contouren al duidelijker te worden. Hoeveel vrijwilligersuren er, voor en achter de schermen, in voedselbos d'Ekkers zitten, is moeilijk aan te geven, dit is niet bijgehouden. Maar op het land alleen al is dit zeker meer dan 1.000 uren geweest. Er was daarbij veel enthousiasme en inzet te bespeuren.

Jammer dat we door Corona niet in staat zijn geweest om bij elkaar te komen en de resultaten te vieren met een drankje, hapje en/of taart. Dat houden we dan tegoeed voor 2021!

In het mooie info bord zit een deuk, mogelijk veroorzaakt door een leverancier met aanhangwagen. De tekst is echter nog goed te lezen en tzt volgt reparatie.

Wij wensen iedereen een gelukkig en vooral gezond 2021. Het afgelopen jaar heeft weer eens aangetoond dat dit laatste toch het belangrijkste is.

Financieel overzicht

Kosten en baten Voedselbos 2020

Kosten

Kosten eerste aanleg:

ontwerp	€ 1.098,80
bodem klaarmaken	€ 1.000,09
zaai- en plantgoed	€ 3.703,14
materialen (palen bijv.)	€ 1.080,07
inrichting (o.a. infobord)	€ 876,05
bodemonderzoek	€ 332,75
begeleiding en scholing	€ 1.689,33

Onderhoud € 1.766,81

Flora en Fauna € -

Educatie en Communicatie € 425,06

Monitoring/onderzoek € 598,95

Subtotaal € 12.571,05

Overheadkosten Stichting SLA € 888,85

**Uitgestelde uitgaven Corona: Ontmoetingsplaats
overkapping/wateropvang, lavagruis, akkerrand** € 12.668,00

Totaal € 26.127,90

Resteert € 7.028,99

Inkomsten

Sponsor € 100,00

Cashback bosmaaier € 100,00

Gemeente St.Michielsgestel € 32.956,89

Totaal € 33.156,89

Westakkers

Belangrijke ijkmomenten

1. Ondertekening overeenkomst met gemeente en volkstuinvereniging
2. Eerste werkzaamheden perceel Aa-dal
3. Werkzaamheden uilendriehoek
4. Inrichting hoogstamfruitboomgaard
5. Uitstel aanplant zomerdijk
6. Overige activiteiten

1. Ondertekening overeenkomst met gemeente en volkstuinvereniging

Na de nodige rondes inhoudelijke afstemming tussen SLA, de Volkstuinvereniging Berlicum en de gemeente Sint-Michielsgestel is op 15 oktober 2020 de samenwerkingsovereenkomst Westakkers ondertekend. De ondertekening vond plaats op het gemeentehuis, door burgemeester Han Looijen, Coen smits namens de Volkstuinvereniging Berlicum en Maarten Post namens de SLA. In aanloop naar de ondertekening heeft de gemeente ook besloten dat het budget voor de Westakkers ook gebruikt kan worden voor de eventuele aankoop van andere percelen rond de Westakkers (zie bijlage 1).

Voorafgaande aan de ondertekening is een flyer opgesteld (zie bijlage 2) die bij de omwonende van de Westakkers is bezorgd. Op de flyer kwamen 3 reacties van respectievelijk de families Hoepelman, Steenbergen en Loeffen. Met betrokkenen zijn gesprekken gevoerd. De familie Hoepelman had ideeën over de inrichting van het laantje naar hun huis. Dat heeft tot nu toe nog niet tot een duidelijk resultaat geleid. De families Loeffen en Steenbergen hadden zorgen rond de aanplant van bomen langs de Westakkers. Met beiden is overeenstemming bereikt over de nadere plannen en de keuze van de aan te planten bomen.

Dat heeft geleid tot het in bijlage 3 getoonde beplantingsplan voor de zomerdijk. Dat plan is ook voorgelegd aan Pieter van Uden van de gemeente, die het een goede aanvulling vond op de al bestaande waarde van het gebied.

2. Eerste werkzaamheden perceel Aa-dal

In september hebben er, nadat er inhoudelijke overeenstemming over de inhoud van de samenwerkingsovereenkomst was tussen SLA VVB en de gemeente, al een aantal inrichtingswerkzaamheden plaatsgevonden.

Het perceel is door hobbyboer van Gaal gemaaid.

Ook zijn er twee stroken afgelaagd (niet dieper dan 50 cm) en is de afgegraven grond langs de aflaging op een walletje gezet, die de basis gaat vormen voor de twee aan te planten houtwallen. Die werkzaamheden zijn versneld uitgevoerd in verband met de naderende herfst en de risico's op slechte toegankelijkheid van het perceel door eventuele drassige omstandigheden als gevolg van veel regen. Jeroen heeft op de afgelaagde stroken ook een aantal grondmonsters genomen. Door de grondsamenstelling in beeld te brengen kan beter bepaald worden welk zaadmengsel te zijner tijd gebruikt kan worden om de afgelaagde stroken mee in te zaaien.

Verder is ook een deel van het aan de westelijke grens van het perceel aanwezige braamstruweel gerooid, als voorbereiding op het geplande knotten van een aantal knotwilgen op grens van het perceel.

Gezien de overvolle agenda van de Stichting rond de Westakkers heeft SLA de provincie verzocht om uitstel te verlenen voor de inrichtingswerkzaamheden tot 31 december 2021. De provincie heeft voor het perceel in het Aa-dal uitstel verleend.

3. Werkzaamheden uilendriehoek

Nadat eerder in het kader van de cursus bosmaaien al een klein deel van de uilendriehoek was gemaaid en een eerste muizenruiter was opgezet, is begin oktober ook de rest van het perceel gemaaid. Kleine delen zijn ongemaaid gelaten en er zijn aanvullend 3 muizenruiters en 2 broedhopen opgezet.

4. Inrichting hoogstamfruitboomgaard

Op 12 december hebben een aantal leden respectievelijk vrijwilligers van de VVB en SLA de hoogstamfruitboomgaard ingericht. Hiervoor had de provincie namelijk geen uitstel verleend. Voor een uitgebreid verslag en foto's wordt verwezen naar het [verslag](#) dat Angelique Verstappen.

5. Uitstel aanplant zomerdijk

Ook voor het aanplanten van de zomerdijk heeft de provincie in eerste instantie geen uitstel verleend. Vandaar dat die activiteit was ingepland voor 18 en 19 december. Helaas ging eerder die week Nederland weer verder 'op slot' als gevolg van oplopende Corona besmettingscijfers. Bijeenkomsten buiten mochten nog maar met 2 mensen. Aan de provincie is toen opnieuw gevraagd om uitstel te verlenen. De provincie heeft daarmee ingestemd en aangegeven dat de werkzaamheden nu uiterlijk 31 maart 2021 moeten zijn afgerond.

6. Overige activiteiten

In het kader van de activiteiten rond de Westakkers zijn ook enkele kennismakingsgesprekken gevoerd en hebben nog enkele activiteiten plaatsgevonden:

- a. Maarten en Rob hebben gesproken met Sjors de Kort van Brabants Landschap. Het betrof kennismaking en de uitwisseling van ideeën en afspraken over werkzaamheden van SLA voor Brabants Landschap. Belangrijk aandachtspunt betreft de inrichting van het perceel westelijk van het door ons te beheren perceel; daarmee komt mogelijk de toegang tot het SLA-perceel in gevaar. In aanvulling daarop is per mail nogmaals aandacht daarvoor gevraagd, alsmede voor de mogelijkheid om een oud wandelpad tussen Zomerdijk en Hersend in ere te herstellen.
- b. Pieter en Maarten hebben kennis gemaakt met Jeroen Janse, Districtshoofd Beneden Aa.
- c. Jeroen en Maarten hebben een verkennend gesprek gehad met Michael Witjes en Mireille Verbeek over mogelijke ondersteuning van de door SLA gewenste professionaliseringsslag. Michael en Mireille hebben hun ideeën een keer toegelicht in het bestuur.
- d. Maarten heeft een rondleiding verzorgd over de Westakkers tijdens de Opendag/Pompoe-nenmarkt van de Volkstuinvereniging. In aansluiting daarop heeft Maarten ook nog een gesprek gevoerd over de herinrichting van zijn dierenweide met Rini Schel. Maarten heeft een inrichtingsschets gemaakt en die voorgelegd aan gemeente en bestuur.
Bestuur SLA heeft besloten wel te willen meewerken als ook gemeente en Schel zelf bijdragen aan de kosten. Verder uitwerking volgt mogelijk in 2021.
- e. Maarten heeft nog kennisgemaakt met Ton Smits, die mogelijk een monitorprogramma gaat ontwikkelen voor de ontwikkelingen op de Westakkers.
- f. Maarten heeft nog uitgebreid gesproken met Angelo Hoezen van de provincie over de mogelijke aankoop van enkele andere percelen aan de Westakkers. Eén perceel is inmiddels door de provincie aangekocht. De aankoop van een tweede perceel wordt door de provincie

onderzocht. De provincie is bereid om mee te denken in oplossingen die beheer door de SLA mogelijk maken.

7. Financiën

Inkomsten:	Storting inrichtingskosten door gemeente	€ 20.000,00
Uitgaven:	Nat grasland	€ 2.016,18
	Uilendriehoek	€ 363,00
	Boomgaard	€ 1.220,96
	Overig	€ 617,00
	Overhead / instandhoudingskosten	€ 888,85
Resteert:		€ 14.894,01

Bijlage 1 Gebruik budget Westakkers voor aankopen percelen

COLLEGE BESLUITEN 1 SEPTEMBER 2020

Dinsdag 1 september 2020 heeft het college vergaderd over

1243096 - Gebruik budget Westakkers voor aankopen percelen

Op 31 maart 2020 heeft uw college besloten om de toegezegde subsidies van het GOB en Natuurplan N279 voor de Westakkers volledig in te zetten voor de ontwikkeling en het beheer van het gebied rondom de Westakkers in Berlicum, inclusief het voedselbos. Alle subsidiebedragen worden toegevoegd aan het Groenfonds en verdeeld over een periode van tien jaar ter beschikking gesteld aan SLA. Hoe dat precies gebeurt, wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. SLA heeft nu een beheerplan opgesteld voor de Westakkers, als basis voor de samenwerkingsovereenkomst. Nu blijkt dat hoogstwaarschijnlijk maar een relatief klein deel van de subsidies nodig is om het gebied in te richten en gedurende tien jaar te beheren. SLA heeft daarom gevraagd of het resterende subsidiebedrag ingezet mag worden voor de aankoop, de inrichting en het beheer van extra percelen aan de Westakkers.

Besluit (Akkoord)

1. In te stemmen met de inzet van de toegekende subsidies van het GOB en Natuurplan N279 voor de aankoop van percelen aan de Westakkers en de inrichting en het beheer ervan als natuur, voor zover deze subsidies niet nodig zijn voor de inrichting en het beheer van de percelen die al eigendom van de gemeente zijn.
2. Vast te leggen in de met SLA af te sluiten samenwerkingsovereenkomst dat de aankoop van percelen wordt gedaan door de gemeente in overleg met en op verzoek van SLA binnen het bestaande budget.

Bijlage 2: Flyer Westakkers

Nieuwe natuur aan de Westakkers in Berlicum

Een nóg mooier landschap rond Berlicum en Middelbode. Dat is waar Stichting Landschapsbeheer Aa-dal (SLA) en de Volksclub Vereniging Berlicum zich hand voor maken. Samen denken ze een plan in voor een stuk nieuwe natuur aan de Westakkers. Gemeente Sint-Michielsgestel was enthousiast over het plan en heeft een subsidie aangevraagd bij de Provincie Noord-Brabant. Met succes: de subsidie is toegekend. Afgesproken is dat SLA en de Volksclubvereniging de inrichting en het beheer van het gebied voor hun rekening gaan nemen. Daarvoor sluiten ze een langdurige samenwerkingsovereenkomst met de gemeente.

Natuurnetwerk Brabant

De nieuwe natuur aan de Westakkers gaat deel uitmaken van het natuurnetwerk Brabant. Dit is een initiatief van de provincie Noord-Brabant waarbij ze natuurgebieden vergroten en met elkaar verbinden. Dat doen ze in samenwerking met veel andere partijen, zoals bedrijven, particulieren, gemeenten en organisaties. Planten en dieren krijgen door het netwerk meer ruimte en kunnen makkelijk van het ene naar het andere gebied. Maar natuur is ook goed voor onze inwoners en economie. En tenslotte helpt het tegen klimaatverandering.

Waar komt nieuwe natuur?

Op de luchtfoto hieronder is te zien welke percelen opnieuw worden ingericht: een grasland in het Aa-dal, stukjes dijk van de Westakkers, de driehoek bij de vollenkust en een deel van het terrein van de Volksclubvereniging.

Wat gaan we doen?

SLA en de Volksclubvereniging hebben een inrichtingsplan gemaakt voor het gebied. Voor dit najaar staan de volgende acties op de planning:

- In het grasland leggen we nieuwe houtwallen en slootjes aan. Ook zaaien we een strook van 10-20 meter in met een kruidenrijk graszaai mengsel. De kruiden kunnen zich vanaf die strook verspreiden over de rest van het grasland.
- Op de wilde achter het Valstuinencomplex leggen we een hoogstamboomgaard aan. Daar is plaats voor ongeveer 15 fruitbomen.
- Op de dijk planten we verschillende soorten bomen, waaronder walnoten, tamme kastanjes, zachte kers en lijsterbes. Vooral die laatste twee zijn belangrijk voor vogels: zij baken er hun voedsel uit. Op deze manier ontstaat er een natuurlijke verbinding tussen de hoogstamboomgaard en het nieuwe voedselbos dat ook aan de Westakkers ligt.
- De 'Lindendriehoek' gaan we madden en hooien. Van het maaisel maken we nog enkele muizenrusters (er is er inmiddels al één gemaakt) en een broedhoop.

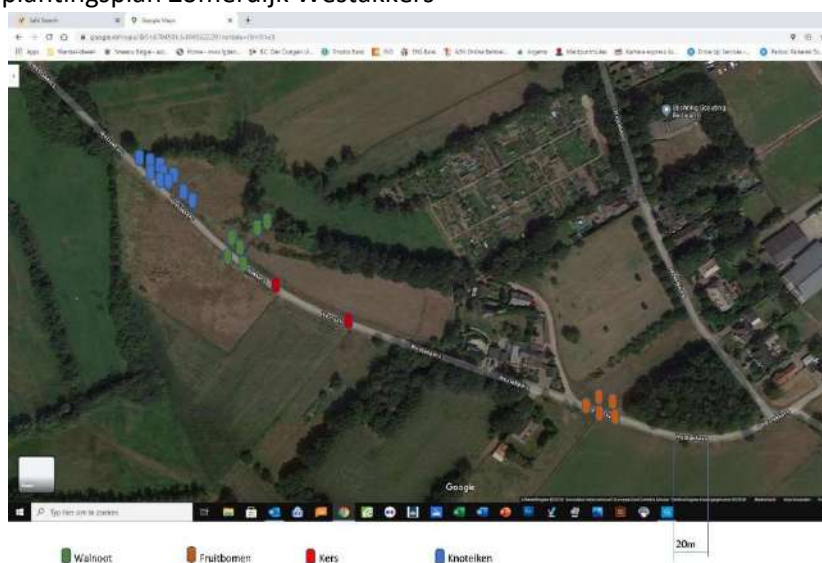

Wandelen

De gemeente heeft ons gevraagd om een wandelpaad aan te leggen door het gebied. We gaan hiervoor in overleg met de Werkgroep Omgeving en Brabant's Landschap. Als we een voorstel klaar hebben, brengen we u weer op de hoogte.

Meelezen?

Op welke plaatsen heden aan de Westakkers worden zoveel mogelijk geboden door de actieve vrijwilligers van de Stichting Landschapsbeheer Aa-dal en de Volksclub Vereniging Berlicum. Ook in het voorbeeld gaan ze dit najaar aan de slag. Wilt u meelezen, laat ons dat dan weten via de website: www.landschapsbeheer-aa-dal.nl. U kunt zich daar ook aanmelden als nieuw lid. Of kom op 7 november a.s. ter plekke met ons kennis maken tijdens de Nationale Natuurwerkdag. U bent van harte welkom!

Bijlage 3: Beplantingsplan Zomerdijk Westakkers

Wilgenknotten en andere projecten

Het Werk (Kasteel Heeswijk & Aa-dal)

Hakhout

Anders dan in eerdere jaren heeft SLA in genoemde periode geen werkzaamheden verricht in hakhoutpercelen rond Kasteel Heeswijk.

Boomgaard Looz Corswarem hoeve

Anders dan in eerdere jaren heeft SLA in genoemde periode geen werkzaamheden verricht op of rond de Looz Corswarem Hoeve.

Lanen

Conform afspraak is de eikenlaan, o.a. toegang gevend tot de houten uitkijktoren, geschoond van ondergroei (kruipwilg, els, berk). Ook is de houtopslag aan weerszijden van het fietspad vanaf genoemde eikenlaan richting Looz Corswaremhoeve gedund. Betrof vooral els, hazelaar en ook daar een enkele eik of berk. Het dikkere hout is afgevoerd als kachelhout (± 5 kuub); het takkenhout is afgevoerd als snippers (± 20 kuub).

Wilgen knotten

Op de natuurwerkdag, zaterdag 2 november, zijn we gestart met wilgen knotten aan de Westakkers/ Aa-Dal. Zijn daarbij verder gegaan waar we het jaar tevoren waren gestopt. Hebben daar gedurende de winter ongeveer 30 wilgen geknot, aangevuld met een kleine 10 wilgen bij Assendelft in Middelrode. Ook hier is het dikkere hout afgevoerd als kachelhout (± 10 kuub) en is het takkenhout verwerkt tot rillen.

De Mensen

Gecertificeerden en vrijwilligers

Alle zaag- en maai werk is verricht door de gecertificeerde vrijwilligers. Er is door de vrijwilligers op 4 ochtenden 162 uur gewerkt rond Kasteel Heeswijk en op 9 ochtenden zijn er 269 uur wilgen geknot.

Vrijwilligers & veiligheid

Ook dit seizoen is er aandacht geweest voor veiligheid. Zo werd er in het veld actief geïnstrueerd bij het gebruik van (scherpe) gereedschappen, is er bij sjouwwerk aandacht voor de routing en krijgen alle vrijwilligers een persoonlijke set werkhandschoenen. Veiligheidsschoenen worden aanbevolen,

maar niet verplicht. Op alle werklocaties is een EHBO-tas aanwezig. Er hebben zich afgelopen seizoen geen (bijna) ongelukken voorgedaan.

Vobula

Er is in 2019-2020 door SLA niet samengewerkt met vrijwilligers van Stichting VOBULA.

Zorgboerderij Buitengewoon

Er is in 2019-2020 door SLA geen hout of andere diensten geleverd aan Zorgboerderij Buitengewoon.

Afstemming & Samenwerking Brabants Landschap

Na een kennismaking met Sjors de Kort eind september 2019 volgde in november een beperkte beschrijving van de werkzaamheden rond Kasteel Heeswijk; deze is telefonisch kortgesloten met Mark Kapteijns. Half mei dit jaar is nog even app contact geweest met Mark over het opruimen van takkenhout op Assendelft.

Parallel heeft BL-medewerker Karel Voets een veldbezoek uitgevoerd met Marcel van Dooren (van Dooren Landschap) mbt een lopende STIKA-aanvraag voor een privaat (natuur)perceel in Berlicum.

Inkomsten

Parallel aan deze korte evaluatie zal door de penningmeester van SLA een verzoek tot het vergoeden van de gemaakte kosten en gewerkte uren worden toegestuurd, conform geldende afspraken (2016). Dit verzoek zal gebaseerd zijn op de volgende kostenstaat:

Periode	Locatie	tarief	uren	totaal
Nov 2019 – maart 2020	Kasteel Heeswijk	€ 3 / uur	162	€ 486,-
Additionele kosten versnipperen en transport				€ 350,-
Nov 2018 – juni 2019	Wilgen Aa dal	€ 3 / uur	269	€ 807,-
				€ 1.643,-

Financiën / Jaarrekening 2020

Balans 1 november 2019 - 31 december 2020

Activa				Passiva			
	2020	2019			2020	2019	
Nog te ontvangen		€ 1.320,00	Reserve Voedselbos	€ 7.028,99	€ -		
Triodos bank	€ 40.573,14	€ 3.370,25	Reserve Westakkers	€ 14.894,01	€ -		
			Reserve Wilgenknoten en andere projecten	€ 5.982,14	€ 4.690,25		
			Voorziening waterberging	€ 2.420,00			
			Voorziening ontmoetingsplaats	€ 7.698,00			
			Voorziening bloemrijke akkerrand	€ 200,00			
			Voorziening aanschaf lavagruis	€ 2.350,00			
Totaal	€ 40.573,14	€ 4.690,25	Totaal	€ 40.573,14	€ 4.690,25		

Overzicht kosten en inkomsten per project

Project	Directe Kosten	Inkomsten	Verdeelsleutel gemeenschap- pelijk	Verdeling gemeenschap- pelijk	Toevoeging / (ontrekking) reserve
Voedselbos	€ 12.571,05	€ 33.156,89	40,00%	€ 888,85	€ 19.696,99
Westakkers	€ 4.217,14	€ 20.000,00	40,00%	€ 888,85	€ 14.894,01
Wilgenknoten en andere projecten	€ 875,69	€ 2.612,00	20,00%	€ 444,42	€ 1.291,89
Overhead / Instandhouding Stichting	€ 2.222,12	€ -	-100,00%	€ 2.222,12-	€ -
					€ 35.882,89